

Expositie DRIFT. Duin tot Doggersbank

Zorg voor de zee

Tekst: Geraldina Metselaar | Beeld: Museum Panorama Mesdag / Piet Gispén

Hoe zit het met onze zorg voor de Noordzee en het Hollandse duinlandschap? We zijn er allesbehalve zuinig op. De zee wordt vervuild, uitgeput en uitgebuit. Met de expositie DRIFT. Duin tot Doggersbank laat Museum Panorama Mesdag ons hernieuwd kennismaken met de duinen, de Noordzee en het verborgen leven van de Doggersbank – de kraamkamer van de Noordzee. Iets om zuinig op te zijn.

Al in 1881 vroeg het kunstenaarsduo Hendrik Willem Mesdag en Sientje Mesdag-van Houten dringend aandacht voor het behoud van het kwetsbare kustlandschap. Ze schreven een protestbrief aan de gemeente Den Haag, waarin ze hun zorgen uitspraken. De kunstenaars voelden en zagen het gevaar van de naderende stad. Hun geliefde Seinpostduin waar Hendrik Willem het iconische Panorama van Scheveningen schilderde, dreigde te verdwijnen door bebouwing. “Eigenlijk staan we voor eenzelfde kantelpunt,” verklaart Minke Schat, directeur van het Haagse Museum Panorama Mesdag. “Nu, 145 jaar later, in een tijd van zeespiegelstijging en biodiversiteitsverlies, is de roep om zee- en kustbescherming minstens zo urgent als toen.”

Noodzaak

Voor de expositie DRIFT. Duin tot Doggersbank brengen tweeëntwintig kunstenaars verleden, heden en toekomst samen rond de vraag: hoe ziet onze relatie eruit met het duinlandschap en de Noordzee? “Ze laten ons opnieuw kijken naar de duinen,” vervolgt Schat, “de Noordzee en het verborgen leven van de Doggersbank. Die ook wel de kraamkamer van de Noordzee wordt genoemd.” Net als Hendrik Willem en Sientje Mesdag-van Houten dat in hun tijd deden met hun protestbrief, doordringen de kunstenaars ons van de noodzaak. Samen met de Ambassade van de Noordzee trekt Museum Panorama Mesdag op om de zorg voor de zee zichtbaar en voelbaar te maken. Een gezonde Noordzee, heeft ook effect op onze gezondheid – op alles wat er

groeit, bloeit en leeft. Van vissen in de zee tot veldmuizen in de duinen.

Natuuractivisten avant la lettre

Hiermee sluit het museum aan bij de traditie van het kunstenaarsduo, die met hun werk bijdroegen aan een veranderende waardering voor het duinlandschap. “Ze hebben zich ingezet als ‘natuuractivisten avant la lettre’ voor natuurbehoud,” meent Schat. “DRIFT begint met de protestbrief van Hendrik Willem Mesdag aan de gemeente Den Haag tegen het afgraven van Seinpostduin, destijds het hoogste duin in Scheveningen. De historische context wordt zo doorgetrokken en verbonden met actuele vraagstukken. In de expositie maken we kennis met de Noordzee zoals u haar wellicht

nog nooit heeft bekeken. Ook onder water! De werken variëren van installaties, sculpturen en interactieve kunst die je laten luisteren, voelen, ervaren én ruiken.”

Parfummaker en geurontwerper Frank Bloem ontwikkelde bijvoorbeeld ‘Zeelucht Decompositie’. Een geurbeschrijving van een wandeling naar de Noordzee. Van een dennengeur tot het strand, teer, paardenpoep en de geur van een wandeling aan zee op je huid. Maker Suzette Bousema onderzoekt samen met wetenschappers de conditie van de Aarde. Geïnspireerd door archeologie ziet zij plastic uit zee als toekomstige overblijfselen van onze huidige maatschappij. Hiervoor gebruikt ze de cyanotypie-techniek, ruim 180 jaar geleden ontwikkeld en bekend uit de architectuur als ‘blauwdruk’. Annemieke Fierinck en Esther Hessing gingen op ontdekkingsreis door het Hollandse duinlandschap. Met beelden van documentair fotograaf Hessing en gedetailleerde tekeningen van Fierinck leggen ze in hun zogenoemde Refugium vast, hoe kwetsbaar en bijzonder dat landschap is.

Ambassade van de Noordzee

“Hendrik Willem Mesdag uitte zijn liefde voor de zee met de woorden: ‘De zee is mijn.’ In onze tijd stellen wij de vraag: ‘Van wie is de zee eigenlijk?’ zegt Thijs Middeldorp van de Ambassade van de Noordzee. Een in 2018 opgericht collectief van kunstenaars, wetenschappers en ontwerpers, gevestigd in Den Haag. De Ambassade van de Noordzee fungeert als een onafhankelijke denktank en actiegroep die de Noordzee en haar bewoners – van fytoplankton tot vissen – een stem geeft. Het collectief vertegenwoordigt de zee, behartigt de ecologische belangen en werkt naar een juridische persoonlijkheid voor de zee. Het

doel is een duurzame relatie met de zee in 2030. “Zijn de Noordzee en de Doggersbank niet in de eerste plaats van zichzelf, los van menselijke belangen? Deze vragen leveren nieuwe verhalen, prikkelende beelden en verrassende perspectieven die bij elkaar komen in DRIFT,” aldus Middeldorp.

“Ik heb een zwangere zeegodin met paardenhaar gemaakt”

Landschapsarchitect Thijs de Zeeuw gaat tijdens de expositie met bezoekers en schoolleerlingen aan het werk met de invulling van de gedroomde Doggersbank. Ook wel de broedplaats van de Noordzee genoemd. Haaien komen er hun eitjes leggen, net als haring en schol. Daarmee vormt het een rijk voedselgebied voor vogels en bijvoorbeeld bruinvissen. Alleen ligt de Doggersbank onder vuur door bedrijvigheid van zeevaart, windmolenparken en sleepnettenvisserij die de bodem omwoelen en het ecosysteem aantasten. De Doggersbank is bijna driehonderd kilometer lang en bevindt zich in het Britse, Deense, Duitse en Nederlandse deel in de Noordzee. Sinds 2016 is het Nederlandse deel van de Doggersbank aangewezen als Natura 2000-gebied. Er mag echter nog altijd overal, ook in het Natura 2000-gebied, worden gevist. Bij De Zeeuw kunnen bezoekers onder meer een mobiele maken, die wordt geprojecteerd op de Doggersbank.

Vervuild havenslib

“Ik heb een zwangere zeegodin met paardenhaar gemaakt,” onthult kunstenaar Folkert de Jong. Hij vertolkt de stem van de zee en duinen met mythische natuurgoden. Ze zijn gemaakt van klei en afgewerkt met glazuur uit Rotterdamse bagger, ofwel vervuild havenslib van Urban Glaze. “Toen ik mijn zeegodin creëerde, vroeg ik mij wel af wie haar dan zwanger heeft gemaakt?” Als onderdeel van de tentoonstelling, op enkele minuten loopafstand van Panorama Mesdag, is bij kunstinstelling Stroom Den Haag werk van Anne Jesuina te zien. ‘In de ogen van het water’ is eveneens een mythologische confrontatie: een wezen zonder naam, geboren uit de kruisbestuiving van Zeeuwse, West-Afrikaanse en Braziliaanse watergeesten, stijgt op uit de Noordzee. Het beweegt door een landschap dat ooit één was, waar kust en duin geen grenzen waren maar verbindende plekken van mensen, verhalen en herinnering.

Tijdens de expositie DRIFT zijn er in het museum verdiepende lezingen en expertgesprekken. Ook zijn er creatieve workshops en kunt u deelnemen aan een Beach Clean Up. Onder begeleiding van zanger en ambassadeur Tim Knol, een museumgids en een bioloog zijn er cultuurwandelingen door Meijendel. Kijk op panorama-mesdag.nl voor meer informatie.

Krant

Genoten van dit artikel?
Steun ons! Doneer € 3,95 via
www.krantvandeAarde.nl
Stichting Dag van de Aarde
IBAN: NL21ABNA0617736146